

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

726.5

Szerző

Cím Szent István bazilikája

Idő

#1851/1903

Forrás:

Esti újság

Személy

Bp.

1903 11/24

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Szent István bazilikája.

Ötvenkét esztendő óta építik Budapesten a Lipótváros nagy templomát. Kupolája messze feltűnik ragyogó aranyozásával. Tornyait, oszlopait megnézik a járókelők s nagy harangjának zúgását az egész városban lehet hallani. Az emberek vitakoznak, hogy melyik szebb: a Mátyás temploma gótikus cifraságaival, cifrán festett ablakaival és oszlopai-
val, a melyeknek díszét nem lehet látni, csak ha fényesen besüt a nap az ablakokon, vagy pedig a Szent István-templom reneszánsz kupolájával, szobraival, belsejében hatalmas ívboltjaival s ragyogó mozaikképeivel. Több mutatni való monumentális templomunk nincs is, csak ez a kettő. A Mátyás-templomot harminc év alatt elkészítették, de hogy mikor kezdték ásni alapját a Szent István-bazilikának, arra csak a legöregebb emberek emlékeznek vissza. Sohasem érjük el, hogy fölszenteljék, mondották kishitűen az emberek. De most már hisszük, hogy egykét esztendő múlva ezt az ünnepet is megérjük.

Két híres építőmester behalt a nagy munkába. Az esztergomi bazi-

lika építője, Hild, készítette a tervet, ő vetette meg alapját s dolgozott rajta egy negyedszázadig. Meghalt s kupolája összedőlt. Akkor Ybl vette át az építést, sokat változtatva az egyszerűbb izléssel tervezett falakon, a melyekhez apró tornyocskákat, kupolákat, oszlopokat és szobrokat alkalmazott, hogy ne legyen a templom külseje rideg. A kupolát is, a tornyokat is sokkal magasabbra vette s oly erős oszlopokra fektette íves boltozatát, hogy megbírnák a babilóni tornyot is. Hild kupolája összeomlott, mert az anyag nem volt jó s nem bírta elviselni a terhet. A főváros nem kimélte a milliókat s a legszilárdabb kőből építette újra a templomot lassan. Két millióval a vallásalap járult hozzá. A bazilika-sorsjegyekből került újra pénz. Gyűjtéseket rendeztek s egyes polgárok adakoztak, vagy végrendekeztek a templom javára. De mert ez mind nem volt elég, a főváros szubvencióját tökécsítették s a százmilliós kölcsönből fedezték az építés folytatását. Ezt Ybl halála után 1891-ben Kauzer József vette át, a ki a külső építést szerencsésen be is fejezte s most már évek óta a templom belsején dol-

goznak.

De megint elfogyott a pénz. Nincs egy garas se és még félmillió korona kell. Kétkelkedünk benne, hogy ez is elég lesz, de biztos, hogy a templomot föl lehet szentelni, mihelyt azok a munkák elkészültek, a melyekre ez az összeg szükséges. Most már a falak meg vannak márvánvoztva, aranyozva, a mozaik-képek be vannak a falba illesztve; gyönyörű látvány. A főoltár meg is van rendelve és Stróbl faragja a Szent István szobrát, a mely fölött az angyal lebeg a koronával. Lotz és Benczur képei díszítik a szentélyt. Ebner és Vastagh festették a mellék-kápolnában a magyar szenteket. Oltár még egy sincs a templomban. Lesz pedig a főoltáron kívül hat mellékoltár, tizenhárom szoborral. Még nem kész a szószék és nincsen orgona. Szóval, még nagyon sok hiányzik ahhoz, hogy istentisztelet lehessen tartani a bazilikában.

A városnak pedig pénze nincs, hanem igenis van öt millió korona deficitje, mint Polónyi mondotta. Ily viszonyok között keserves egy félmilliót adni a művészeknek és iparosoknak, a kik a köveket vésik és a padokat faragják. Csillárok is kellene

és mindenféle egyéb templomi fölszerelés. A nép pedig már türelmetlenül várja, hogy templomba járhasson, mert Újpesttől a terézvárosi templomig és a Belvárosig a katolikusoknak nincs csak ez az egy templomuk, az is csak lesz.

Ma kiment a bizottság a polgármesterekkel, hogy megnézzék, mi történt és mi a tennivaló. Meghívták az egész képviselőtestületet, hogy a pompában gyönyörködve, hajlandóbb legyen megszavazni a százezreket. Szívesen nem adhatja se a közgyűlés, se a közönség. Mégis mindenki meg fogja szavazni, mert azt csak belátja, hogy ha már készen áll az Isten háza, be is kell butorozni. Lehetetlen éppen a befejezés előtt a munkát abbahagyni, s tehát csak az a kérdés, hogy a szükséges összeget milyen részletekben s hány évre felosztva adjuk ki, vagy pedig egyszerre vegye kölcsön a főváros. Újabb fölírat kormányhoz, hogy a vallásalapból nyújtson segítséget, vagy a püspökökhöz, hogy megint adakozzanak, célhoz nem vezetne, mert hasonló kéregetést már elutasítottak. Arra hivatkoznak, hogy a város a patronátus fejében kapta a királytól a regálékat, ezeket megváltotta az állam sok millióért s

a regálekötvények kamatait a város élvezi, abból tessék a patronátus terheit fedezni. Csakhogy ez mind kevés, mert a pénz sok egyébre kell.

Az nem kérdés, hogy a bazilika belső berendezését megcsináljuk-e vagy sem. Mert az elkerülhetetlenül szükséges s abba a templomba csakugyan nem állithatunk be semmit, a mi művészileg oda nem illenék. A templomépitő-bizottságnak föladata meghatározni, hogy még mi kell a mű befejezésére, a fedezetről gondoskodni pedig a tanácsnak és a közgyűlésnek kötelessége. De ha már ötvenkét esztendeig vártunk, a végén nem szabad a dolgot elhamarkodnunk s nem is kell úgy sietnünk, hogy esztendőre minden meglegyen. Ha két vagy három esztendő alatt készül is el, nekünk könnyebb a fizetés s a munka jobb lesz. A Szent István-bazilika pedig századokra szóló műalkotás, örök monumentum a XIX. századból a magyar főváros megszületésének.